

Liite A § / 27.11.2025

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto Kokkolan ilmasto-ohjelmaan 2025-2035

Kokkolan ilmasto-ohjelma vuosille 2025-2035 on laaja-alainen toimintaohjelma, jossa erityisesti sen osallistavaa valmisteluprosessia on kuvattu hyvin. Ilmasto-ohjelma on laadittu yleisellä tasolla ja myös monet ohjelman toimenpiteet ovat yleisluontoisia. Vaikka ohjelmassa ei olisikaan erityisesti yksittäisille kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen vastuualueille suunnattuja tavoitteita taikka toimenpiteitä, ovat monet ohjelman tavoitteet syytä ottaa huomioon kaupungin kaikkien toimialojen ja vastuualueiden toiminnassa. Tällaisia ovat esimerkiksi kestävät hankinnat, kiertotalouden edistäminen tai ilmastotietoisuuden lisääminen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kiinnittää oman toimialansa näkökulmasta erityisesti huomiota seuraaviin ilmasto-ohjelman sisältöihin.

1. Teemaan **Maankäyttö, rakentaminen ja kestävä kaupunkiluonto** tulisi lisätä toimenpiteeksi Kokkolan luontoliikunta- ja retkeilyreittiselvityksen toimenpiteiden toteuttaminen. Kokkolan luontoliikunta- ja retkeilyreittiselvityksen yhteydessä on laadittu toimenpidetaulukko retkeilyreittien kunnossapitoon ja kunnostamiseen. Reittien kunnostus toteutetaan Kestävän ympäristörakentamisen (KESY) ohjeiden mukaisesti. Kunnostustoimenpiteillä edistetään samalla Kokkolan kaupungin ympäristökasvatustyötä.
2. Myös teemassa **Liikenne** tulisi mainita luontoliikunnan ja retkeilyn kehittämissuunnitelman toteuttaminen. Luontoliikunnan ja retkeilyn kehittäminen on samalla myös ympäristökasvatuksen toimenpide, sillä se luo puitteita ympäristökasvatuksen maasto-opetukselle Kokkolassa. Yleisesti ottaen esteettömien ja saavutettavien reittien ja niiden opastusten rakentaminen mahdollistaa luontoliikunnan ja retkeilyn sekä ympäristökasvatuksen maasto-opetukseen osallistumisen jokaiselle. Tämän johdosta saavutettavien ja esteettömien palvelujen kehittämisen merkityksen soisi tulevat ohjelmassa nykyistä paremmin esille.
3. Ohjelma keskittyy kovasti uudisrakentamiseen. Uusimman tutkimustiedon mukaan julkisessa rakentamisessa korjausrakentaminen tuottaa usein pienemmän hiilijalanjäljen kuin uudisrakentaminen. Säilyttävän korjaamisen näkökulma tulisi nostaa vielä nykyistä selkeämmin esille kiertotalouden ja kestävä kehityksen osalta. Lisäksi ohjelmassa tulisi nostaa esiin tarve parantaa osaamista materiaali- ja resurssiymmärryksessä. Varsinkin julkisten rakennusten osalta purkaa vai korjata -pohdinnassa tulisi myös arvioida mm. seuraavia asioita.

- a) ekologisia arvoja: materiaalien valmistuksen ja energiatuotannon ilmastopäästöjä, jätteen syntymisen välttämistä, luonnonvarojen minimointia jne.
- b) taloudellisia arvoja: mitkä ovat korjaamisen investointikustannukset? Korjaamisen investointikustannukset ja mahdollisuudet lisä- tai täydennysrakentamiseen?
- c) kulttuurisia arvoja: mitä kohteet kertovat historiasta ja yhteiskunnallisesta kehityksestä, aikansa rakennustavasta ja arkkitehtuuriarvoista. Maisemalliset, kaupunki-/kyläkuvalliset ja imagolliset arvot
- d) sosiaalisia arvoja: merkitykset paikallisiin yhteisöihin, ihmisten osallistumismahdollisuus päätöksentekoon jne.

Edellä mainitut kohdat a-d ovat peräisin Reetta Nousiaisen tuoreesta väitöskirjasta.

- 4. Ilmasto-ohjelman toteuttamisen näkökulmasta keskeinen asia on asenneilmapiirin muutos ja ilmastokasvatukseen liittyvä toiminta. Ohjelmassa se tuntuu jäävän kuitenkin suhteellisen vähälle huomiolle. Ympäristö- ja ilmastotietoisuuden lisääntymisen tavoitteiden tulisi olla selkeämmin esillä toimenpiteissä, esim. kaupungin oman henkilökunnan koulutuksina ja kaupunkilaisille suunnattuina tilaisuuksina. Kyse ei ole vain viestinnästä tai opetus- ja kasvatustilaisuuksien piirissä tapahtuvista toimenpiteistä.
- 5. Ilmasto-ohjelman liitteen 1 toimenpiteissä on useassa kohdassa vastuutahona mainittu sivistustoimi. Tämä tulisi korjata kaupungin nykyisen organisaation mukaiseksi, jolloin vastuutahona on joko opetus- ja kasvatustoimi tai kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi taikka molemmat tapauskohtaisen harkinnan pohjalta.